

Liisan Seikkailut Ihmemaassa

LEWIS CARROLL

LIISAN SEIKKAILUT IHMEMAASSA

Lewis Carroll

1865

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2026 Lewis Carroll

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-2940-6

SISÄLLYS

Alhaalla kaninpesässä	4
Kyynellammikko	10
Vaalikilpajuoksu	16
Kanin kodissa	24
Kaalimato antaa hyvän neuvon	34
Porsas ja pippuri	43
Hullu teeseura.....	53
Kuningattaren krokettikenttä.....	62
Valekilpikonnän tarina	70
Meriäyriäisen hyppy.....	78
Kuka varasti leivokset?	86
Liisan todistus	93

Alhaalla kaninpesässä

Hyvänen aika, kuinka Liisaa väsytti! Hän oli istunut jo pitkän aikaa töyräällä sisarensa vieressä tietämättä oikein, mitä tekisi. Pari kertaa hän kurkisti sisarensa kirjaan, mutta siinä ei ollut kuvia eikä tarinoita. Mitä iloa sellaisesta kirjasta muka oli, Liisa ajatteli.

Hän istui siinä haukotellen ja mietti, kannattaisiko nousta poimimaan päivänkakkaroita seppelettä varten. Päivä oli lämmin, ja kuumuus teki hänet

uneliaaksi. Silloin aivan hänen ohitseensa vilahti yhtäkkiä valkoinen, punasilmäinen kani.

Siinä ei tietenkään ollut mitään erityisen ihmeellistä, eikä Liisa pitänyt kovin kummallisena sitäkään, että kani mutisi juostessaan itseksensä: ”Voi minua! Voi minua! Nyt minä kyllä myöhästyn!” Jälkeenpäin Liisa ihmetteli, ettei asia ollut hämmästyttänyt häntä sen enempää, mutta sillä hetkellä kaikki tuntui aivan luonnolliselta.

Vasta kun kani todella otti kellon liivintaskustaan, vilkaisi sitä ja kiiruhti eteenpäin, Liisan silmät suurenivat hämmästyksestä. Hän ponkaisi pystyyn. Hän ei ollut koskaan elämässään nähnyt kania, jolla olisi ollut liivit, saati sitten liivintaskusta otettava kello. Uteliaisuudesta pakahtuen Liisa lähti juoksemaan kanin perään nurmen poikki ja ehti juuri nähdä, kuinka se pujahti suureen koloon pensaikon alle.

Hetkeäkään miettimättä Liisa hyppäsi sen perään eikä tullut lainkaan ajatelleeksi, miten ihmeessä hän pääsisi sieltä takaisin.

Kanin kolo jatkui ensin suoraan eteenpäin kuin tunneli, mutta kääntyi sitten äkkiä alaspäin, niin äkkiä, ettei Liisa ehtinyt edes ajatella pysähtymistä ennen kuin huomasi putoavansa hyvin syvään kaivoon.

Joko kaivo oli tavattoman syvä tai Liisa putosi hyvin hitaasti, sillä hänellä oli runsaasti aikaa katsella ympärilleen ja miettiä, mitä seuraavaksi tapahtuisi. Ensin hän yritti katsoa alas nähdäkseen, minne oli menossa, mutta siellä oli niin pimeää, ettei hän nähnyt mitään. Sitten hän alkoi tarkastella kaivon seiniä ja huomasi niiden olevan täynnä kirjahyllyjä ja kaappeja. Siellä täällä riippui myös kuvia ja karttoja. Pudotessaan Liisa nappasi eräältä hyllyltä purkin. Sen kyljessä luki ”APPELSIINIHIILLOA”, mutta hänen suureksi pettymyksekseen purkki oli tyhjä. Hän ei halunnut pudottaa sitä, sillä se olisi voinut osua johonkuhun alhaalla, joten hän onnistui sujauttamaan sen toiselle hyllylle ohi pudotessaan.

”Totta tosiaan”, Liisa ajatteli. ”Tämän jälkeen portaissa kaatuminen ei tunnu enää miltään! Kylläpä kotona ihmetellään, kuinka rohkea olen! En varmaan

sanoisi mitään, vaikka putoaisin talon katolta!” Ja siinä hän taisi olla aivan oikeassa.

Alas, alas, alas! Eikö putoaminen koskaan loppuisi? ”Kuinkahan monta kilometriä olen jo pudonnut?” Liisa sanoi ääneen. ”Olen varmaan jo melko lähellä maapallon keskustaa. Katsotaanpa: sinne taitaa olla noin kuusituhatta kilometriä...” (Liisa oli oppinut koulussa kaikenlaista, ja vaikutti siltä, että hänellä olisi erittäin hyvä tilaisuus esitellä tietojansa, koska kukaan ei ollut kuuntelemassa, oli niiden kertaaminen silti hyvää harjoitusta.) ”Niin, suunnilleen niin pitkä matka sen täytyy olla. Mutta millähän leveys- tai pituusasteella minä nyt olen?” Liisalla ei ollut aavistustakaan siitä, mitä leveys- ja pituusasteet oikeastaan tarkoittivat, mutta sanat kuulostivat hänen mielestään hienoilta ja tärkeiltä.

Hetken kuluttua hän alkoi taas miettiä ääneen. ”Mahtaakohan tässä käydä niin, että putoan suoraan maapallon *lähelle*? Olisipa hassua päätyä sellaisten ihmisten joukkoon, jotka kävelevät pää alaspäin! Heitä taidetaan kutsua antipatioiksi.” Tällä kertaa Liisa oli iloinen siitä, ettei kukaan ollut kuulemassa, sillä sana ei kuulostanut aivan oikealta. ”Minun täytyy kai kysyä, mikä sen maan nimi on. Anteksi, rouva, voisitteko kertoa, olenko nyt Uudessa-Seelannissa vai Australiassa?” Tätä sanoessaan hän yritti nauttia — kuvittele nyt, nauttia samalla kun putoaa ilmassa! Osaisitko sinä tehdä niin? ”Mutta silloinhan hän pitää minua hirveän tietämättömänä! Ei, parempi olla kysymättä. Ehkä näen maan nimen jossakin kirjoitetuna.”

Alas, alas, alas! Kun muutakaan tekemistä ei ollut, Liisa alkoi jälleen jutella itselleen.

”Voi, kuinka Mirri mahtaa kaivata minua tänä iltana! Toivottavasti sille muistetaan antaa maitoa. Voi, Mirri-kulta, kunpa olisit täällä kanssani! Ilmassa ei taida olla hiiriä, mutta voisit ehkä pyydystää lepakon. Lepakothan ovat vähän kuin hiiriä, vai mitä? Mutta syövätkö kissat lepakoita?” Liisaa alkoi jo nukahtaa, ja puoliksi unessa hän mutisi: ”Syövätkö kissat lepakoita? Syövätkö kissat lepakoita? Syövätkö lepakot kissoja?” Koska kukaan ei ollut vastaamassa, ei oikeastaan ollut väliä, kummin päin hän kysymyksensä esitti. Hän tunsu vaipuvansa uneen ja kuvitteli jo kävelevänsä käsi kädessä Mirrin

kanssa ja kysyvänsä siltä hyvin vakavasti: ”No niin, Mirri-kulta, kerro nyt totuus: oletko koskaan syönyt lepakkoa?” — Läiskis! Samassa hän tömähti risu- ja lehtikasaan.

Liisaan ei sattunut lainkaan. Hän ponkaisi saman tien jaloilleen ja katsoi ylös, mutta hänen yläpuolellaan oli sysipimeää. Edessä jatkui toinen pitkä käytävä, ja valkoinen kani vilahti sitä pitkin kovaa vauhtia. Nyt ei ollut aikaa hukattavaksi. Liisa syöksyi eteenpäin niin nopeasti kuin pystyi ja ehti juuri kuulla kanin huudahtavan kääntyessään kulman taakse:

”Kautta korvieni ja viiksieni, kuinka myöhässä olenkaan!”

Liisa oli aivan kanin kannoilla, mutta kun hän pääsi kulman taakse, kani oli kadonnut jäljettömiin. Liisa huomasi olevansa yksin pitkässä, matalassa salissa, jonka katosta riippui rivi kirkkaasti palavia lampuja.

Salin molemmilla puolilla oli ovia, mutta ne olivat kaikki lukossa. Liisa kokeili ensin yhtä ovea, sitten toista ja kolmatta, mutta yksikään ei auennut. Lopulta hän käveli surullisena salia edestakaisin ja mietti, miten ihmeessä pääsisi sieltä pois.

Yhtäkkiä hän huomasi pienen kolmijalkaisen pöydän, joka oli tehty kokonaan paksusta lasista. Pöydällä ei ollut muuta kuin pieni kultainen avain. Liisa tarttui siihen heti ja kokeili sitä salin oviin. Mutta voi sentään! Avain ei sopinut yhteenkään. Lukot olivat joko liian suuria tai liian pieniä, ja kaikki ovet pysyivät visusti suljettuina. Kun Liisa kiersi salia vielä kerran, hän huomasi matalan verhon, jota ei ollut aikaisemmin nähnyt. Sen takana oli pieni, vain noin puoli metriä korkea ovi. Liisa työnsi kultaisen avaimen lukkoon, ja hänen suureksi ilokseen se sopi täydellisesti.

Liisa avasi oven ja huomasi sen johtavan kapeaan käytävään, joka oli tuskin hiirenkoloa leveämpi. Hän laskeutui polvilleen ja näki käytävän toisessa päässä maailman kauneimman puutarhan. Kuinka kovasti hän halusikaan päästä pois synkästä salista ja kulkea värikkäiden kukkapenkkien ja viileiden suihkulähteiden keskellä! Mutta edes hänen päänsä ei mahtunut pienestä ovesta.

”Vaikka pääni mahtuisikin”, Liisa mietti, ”siitä ei olisi paljon hyötyä, jos hartiani eivät mahdu. Voi, kunpa voisin vetäytyä kokoon kuin kaukoputki! Ehkä osaisinkin, jos vain tietäisin, miten se aloitetaan.” Liisalle oli tapahtunut sinä päivänä jo niin paljon kummallisia asioita, ettei juuri mikään tuntunut enää täysin mahdottomalta.

Pienen oven luona odottamisesta ei ollut mitään hyötyä, joten Liisa palasi pöydän ääreen toivoen löytävänsä sieltä toisen avaimen tai kenties jonkin ohjekirjan, jossa neuvottaisiin, miten ihminen voisi kutistua kokoon kuin kaukoputki. Tällä kertaa hän huomasi pöydällä pienen pullon.

”Tuota ei kyllä ollut siinä äsken”, Liisa ajatteli ja katseli pulloa uteliaana. Sen kaulaan oli sidottu paperilappu, johon oli suurin, kauniin kirjaimin kirjoitettu: *JUO MINUT*.

On tietenkin helppo kirjoittaa ”JUO MINUT”, mutta Liisa oli järkevä pieni tyttö eikä aikonut toimia aivan niin hätiköiden. ”Katsotaanpa ensin”, hän sanoi, ”onko tässä myrkyn merkkiä.” Hän oli lukenut monia kertomuksia lapsista, jotka olivat polttaneet itsensä tai joutuneet villieläinten syömiksi tai muuten ikäviin vaikeuksiin vain siksi, etteivät olleet muistaneet aikuisten antamia varoituksia. Oli esimerkiksi vaarallista tarttua tulikuumaan hiilihankoon tai viiltää sormensa hyvin syvälle veitsellä. Liisa huomasi kuitenkin pian, ettei pullossa lukenut ”MYRKKYÄ”, joten hän uskalsi maistaa sen sisältöä. Juoma oli oikein hyvää. Siinä maistui yhtä aikaa kirsikkapiiras, vaniljakastike, ananas, paistettu kalkkuna, toffee ja kuuma voisipa, ja niinpä Liisa joi pian koko pullon tyhjäksi.

”Tuntuupa kummalliselta!” Liisa sanoi. ”Minä taidan kutistua kokoon kuin kaukoputki!”

Ja aivan oikein: hän oli nyt vain noin parinkymmenen senttimetrin korkuinen. Liisa ilahtui kovasti, sillä nyt hän pääsisi varmasti pienestä ovesta kauniiseen puutarhaan. Ensin hän kuitenkin odotti hetken nähdäkseen, kutistuisiko vielä lisää. Ajatus alkoi hieman pelottaa häntä. ”Entä jos katoan kokonaan niin kuin loppuun palanut kynttilä?” hän mietti. Sitten hän yritti

kuvitella, miltä loppuun palanut kynttilä näyttää, mutta ei millään saanut sitä mieleensä.

Kun mitään muuta ei tapahtunut, Liisa päätti lähteä heti puutarhaan. Mutta voi Liisa-parkaa! Päästyään ovelle hän muisti unohtaneensa kultaisen avaimen pöydälle. Kun hän palasi hakemaan sitä, hän huomasi kauhukseen, ettei enää yletynyt pöydälle. Hän näki avaimen aivan selvästi lasin läpi ja yritti kiivetä pöydän jalkaa pitkin, mutta se oli aivan liian liukas. Yritettyään monta kertaa turhaan Liisa väsyi, istahti lattialle ja purskahti itkuun.

Itkettyään hetken Liisa alkoi torua itseään, kuten hänellä oli tapana. Hän antoi itselleen usein hyviä neuvoja, vaikka noudattikin niitä harvoin. Joskus hän saattoi torua itseään niin ankarasti, että sai itsensä itkemään. Kerran hän oli jopa läimäyttänyt itseään korvalle, koska oli yrittänyt huijata pelatessaan krokettia itseään vastaan. Tämä kummallinen pieni tyttö nimittäin leikki mielellään olevansa kaksi eri ihmistä.

”Mutta nyt ei kyllä kannata kuvitella olevansa kaksi eri ihmistä”, Liisa sanoi surullisena. ”Minusta on tuskin jäljellä tarpeeksi edes yhdeksi!”

Samassa hän huomasi pienen lasirasian pöydän alla. Hän avasi sen ja löysi sisältä hyvin pienen kakun, jonka päälle oli rusinoilla kirjoitettu kauniisti: *SYÖ MINUT*.

”No, minä syön sen”, Liisa päätti. ”Jos se saa minut kasvamaan, yletän ottamaan avaimen pöydältä. Jos taas kutistun vielä pienemmäksi, mahdun ryömimään oven alta. Joka tapauksessa pääsen puutarhaan, joten minulle on aivan sama, kumpi tapahtuu.” Hän haukkasi pienen palan ja mietti uteliaana: ”Kasvanko vai kutistunko?” Samalla hän pani kätensä päällelleen huomatakseen helpommin, kumpaan suuntaan hänen kokonsa muuttui. Suureksi hämmästyksekseen hän ei huomannut mitään muutosta. Hän oli aivan yhtä pieni kuin ennenkin.

Silloin Liisa rohkaisi mielensä, pisti loput kakusta suuhunsa ja söi sen kokonaan.

Kyynellammikko

”Yhä kummallisempaa ja kummallisempaa!” huudahti Liisa. ”Nyt minä venyn ylöspäin kuin maailman pisin kaukoputki! Hyvästi, jalat!” Hän oli nimittäin kasvanut niin pitkäksi, että tuskin enää näki jalkojaan, niin kaukana ne olivat. ”Voi, pienet jalkaparkani! Kuka teille nyt pukee sukat ja kengät, kun minä olen näin hirveän kaukana? Minä en ainakaan enää pysty auttamaan teitä. Teidän täytyy tästä lähtien pärjätä omin neuvoin. Mutta minun täytyy olla niille kiltti”, Liisa ajatteli, ”muuten ne eivät ehkä suostu kulkemaan sinne, minne minä haluan! Hetkinen! Minäpä annan niille joka joulua uudet kengät lahjaksi.”

Sitten Liisa alkoi miettiä uutta suunnitelmaansa tarkemmin. ”Mitenhän saan kengät toimitettua perille? Parasta varmaan lähettää ne postissa”, hän ajatteli. ”Onpa todella hassua lähettää lahjoja omille jaloilleen! Ja millaisen osoitteen minä kirjoitan?”

LEWIS CARROLL

LIISAN SEIKKAILUT IHMEMAASSA

Liisa seuraa kiireistä Valkoista Kania ja putoaa kaninkoloon — suoraan maailmaan, jossa mikään ei ole aivan sitä miltä näyttää.

Ihmemaassa Liisa kohtaa mitä merkillisimpiä olentoja: salaperäisen Irvikissan, arvoituksia rakastavan Hatuntekijän, äkkipikaisen Herttakuningattaren ja monta muuta unohtumatonta hahmoa. Matkan varrella hän kasvaa ja kutistuu, osallistuu hullunkurisiin teekutsuihin ja yrittää ymmärtää maailman sääntöjä, jotka tuntuvat muuttuvan joka hetki.

Lewis Carrollin Liisan seikkailut Ihmemaassa on mielikuvituksen, huumorin ja absurdien tilanteiden täyttämä klassikko, joka on kiehtonut lapsia ja aikuisia jo sukupolvien ajan.

Astu kaninkoloon ja lähde Liisan mukana unohtumattomalle matkalle Ihmemaahan!

